

"שאגת הארי" – מלחמת חזבאללה על שרידות

אורנה מזרחי | גיליון 2118 | 23 במארס, 2026

החלטת חזבאללה לפתוח חזית נוספת מול ישראל בעקבות המתקפה על איראן נועדה לא רק להקל את הלחץ הצבאי מעל איראן, אלא גם לחזק את מעמדו של הארגון המוחלש צבאית ופוליטית, ונתון לביקורת מתרחבת מבית ומחוץ. חזבאללה מנהל עתה מלחמת הישרדות בתקווה לשנות את מאזן הכוחות בינו לבין צה"ל ולשפר את מעמדו בזירה הפנימית בלבנון, תוך שימוש בכל ארסנל הטיילים, הרקטות והכטב"מים שברשותו והפעלת יחידת רד'ואן נגד כוחות צה"ל בדרום לבנון. לישראל, שמטרתה המוצהרת לפרק את הארגון לחלוטין מנשקו, מומלץ להתמיד במעשה הצבאי, אך להימנע מלפגוע בתשתיות אזרחיות ומנוכחות נרחבת ונמשכת בלבנון, ובד בבד לגלות נכונות למהלך מדיני משלים מול ההנהגה הלבנונית ולהיערך לקראתו.

ערב המלחמה עם איראן, הצטרפות חזבאללה למערכה לא הוערכה כוודאית. הארגון הציג בפומבי מדיניות עמומה והנהגתו, ובראשה המזכ"ל נעים קאסם, הדגישה אמנם תמיכה מוחלטת באיראן, אך נמנעה מלהצהיר כיצד תפעל. הארגון, המוחלש צבאית, מבודד פוליטית ונאבק בדרישה לפרקו מנשקו, התלבט האם לחזור ולפעול צבאית, לאחר שבמשך 15 החודשים שחלפו מאז הפסקת האש עם ישראל (נובמבר 2024) נמנע מכך והתמקד בשיקום יכולותיו בסיוע מוגבר מצד איראן. החלטת חזבאללה לפתוח ב-2 במארס חזית מול ישראל, למרות הידיעה שצעד זה יגבה ממנו מחיר כבד, נועדה לקדם שתי מטרות:

- **מימוש מחויבותו לאיראן לסייע לה** במלחמה נגדה על ידי גרירת ישראל להשקיע מאמצים בחזית הלבנונית. זאת, במיוחד לאחר שהנהגת הארגון סימנה את חיסול עלי חאמנאי כקו אדום ועקב חשש כי תבוסה איראנית תביא להפסקת התמיכה בו או לצמצום ניכר בה.
- **שינוי מצבו של הארגון** בניסיון לעצור תהליכים שליליים מבחינתו ובראשם הפעילות הישראלית נגדו, שהתנהלה עד כה בלי תגובה מציוד; חתירת ההנהגה הלבנונית וגורמים נרחבים במערכת הפוליטית ובציבור במדינה לפרקו מנשקו ולגדוע את הקשר שלו לאיראן; וביקורת עליו מקרב העדה השיעית - בעיקר אלה שנפגעו במלחמה הקודמת, לא זכו לפיצוי ועתה הם שוב חסרי בית (מקורות בלבנון וגורמי או"ם מדווחים על כמיליון עקורים במלחמה הנוכחית).

הנהגת חזבאללה מצהירה כי היא ערוכה למלחמה ממושכת, שמטרתה היא הפסקת פעילות צה"ל נגד הארגון לאחר שהנהגה הלבנונית כשלה בהשגתה בדרכים דיפלומטיות. הארגון פועל בתאום נרחב עם גורמי משמרות המהפכה האיראנים השוהים בלבנון, אשר בכירים ביניהם חוסלו על ידי צה"ל במהלך המלחמה. ראוי לציון הפער בין תוכן ההודעה הראשונה של חזבאללה על הצטרפות למלחמה בעקבות חיסול חאמנאי (1 במארס), שהייתה בעלת נופך דתי, ושגררה ביקורת נרחבת בלבנון בגין האשמת הארגון בפעולה בשירות אינטרסים איראניים זרים, לבין ההודעה שפורסמה יום לאחר

מכן, שבה נטען כי הארגון פתח במערכה מול ישראל משיקולים אסטרטגים בתגובה להתקפות הנמשכות עליו מצד צה"ל וכי מדובר במהלך הגנתי לגיטימי לנוכח ההפרות הנמשכות של הסכם הפסקת האש מצד ישראל, תוך המשך הבלטת מעמדו כמגן לבנון. גם בנאום הראשון שנשא מזכ"ל חזבאללה, נעים קאסם, במהלך המלחמה (4 במארס), איראן לא הזכירה והודגש כי חזבאללה החליט להפסיק את מדיניות "ההכלה" ואין לו עוד סבלנות להפסקת פעילות צה"ל נגדו על ידי פעילות מדינית.

בשונה מהמערכה המוגבלת שניהל חזבאללה במלחמת "חרבות ברזל", כבר מימיה הראשונים של המלחמה הנוכחית עושה חיזבאללה שימוש בכל הארסנל שברשותו ומשגר עשרות עד כדי מאות טילים וכטב"מים מדי יום בעיקר על יישובי הצפון, אך גם למרחקים ארוכים יותר - עד למבואות חיפה. טילים בליסטיים בודדים (פאתח 110 ו-קאדר 1) שוגרו גם למרכז ישראל ואחד מהם אף הגיע לאזור עוטף עזה. כך למשל, ב-11 במארס הכריז הארגון על מבצע "הקש האכול", שבמסגרתו תכנן לשגר כ-600 טילים ורקטות לשטח ישראל בתאום עם איראן שתקפה במקביל, אך שיגור של כשני שלישי מעוצמת האש האדירה הזו סוכל על ידי צה"ל וגם רוב הטילים שחדרו לתחום ישראל יורט.

יכולות חיזבאללה מתבססות על אמצעי הלחימה השיוויים לאחר העימות הקודם בינו לבין צה"ל, (להערכת צה"ל, כ-20% מכוח האש שלו ערב אוקטובר 2023), בתוספת הנשק ששוקם ונצבר בתקופה שמאז הפסקת האש (נובמבר 2024), שבמהלכה נמנע מלהילחם והתמקד בשיקום מואץ שהתאפשר גם הודות לסיוע הכספי והצבאי מצד איראן. סיוע זה נמשך למרות היחלשות איראן והציר האזורי שבהובלתה והצורך שנכפה על חיזבאללה למצוא ערוצי הברחות חליפיים לאלה שנגדעו בעיקר בשל שינוי המשטר בסוריה. מוערך שהארסנל של חזבאללה ערב המלחמה הנוכחית כלל כ-20,000 – 25,000 טילים ורקטות, שרובם הגדול לטווח קצר ומיעוטם טילים איכותיים לטווח בינוני, היכולים לכסות את כל העורף הישראלי, וכן כ-1000–2000 כטב"מים. במסגרת הארגון מחדש של מערך הכוחות הצבאי והמדיני, כוון רד'ואן נערך מבעוד מועד לכניסה קרקעית של צה"ל לדרום לבנון בתצורה חדשה של ביזור הכוח ונוכחות ניידת בקבוצות קטנות. כל זאת, תוך מאמצי הסתרה של המיניוים החדשים בהנהגה הפוליטית והצבאית של הארגון והיערכות הכוחות מחדש מחשש לחשיפתם על ידי המודיעין הישראלי.

בזירה הפנים לבנונית - הלחץ על חזבאללה מצד הנשיא מישראל עוון וממשלת נאווף סלאם, שהתמקד מאז החלטת ממשלת לבנון באוגוסט 2025 במאמץ לפרקו מנשקו, הלך וגבר במקביל לעלית המתיחות לקראת תקיפה אמריקאית - ישראלית על איראן. ערב "שאגת הארי" דרשו הנשיא והממשלה מחזבאללה לא להצטרף למלחמה לצד איראן, אם תותקף. ההנהגה הלבנונית טענה שקיבלה התחייבויות שישראל תימנע מלפעול בלבנון אם אכן חזבאללה ימנע מלפתוח חזית נוספת נגד ישראל, וזעמה על כי הארגון הפר התחייבות בפניה שלא יצטרף למלחמה.

הנשיא עוון, המוטרד מהשלכות המלחמה על לבנון הפצועה עוד מהמלחמה הקודמת, במיוחד אם המלחמה תתארך - כפי שמצהירים גורמים רשמיים בישראל - מיהר להציג בפני גורמים בינלאומיים מתווה להפסקתה, שרכיביו העיקריים הם: דרישה להפסקת אש מלאה, נסיגה ישראלית משטח לבנון, חיזוק צבא לבנון והצבתו לאורך הגבול, וכן הביע **הסכמה תקדימית לפתיחת שיחות ישירות עם ישראל** בתיווך בינלאומי. יוזמתו זכתה להד נרחב (צרפת אף פרסמה יוזמה מטעמה, שכללה רכיבים דומים), אך נדחתה מכל וכל על ידי חזבאללה, המתנה כל משא ומתן ישיר עם ישראל בהפסקה מוחלטת של פעילות צה"ל ונסיגתו מלבנון. שותפו השיעי של חיזבאללה וראש הפרלמנט הלבנוני, נביה ברי, המצוי כיום בצומת החלטה האם להמשיך ולתמוך בחזבאללה, התנגד גם הוא לפתיחת המו"ם תחת אש. מפרסומים בתקשורת עולה כי ממשלת לבנון פועלת לגבש משלחת לשיחות אלה, בדרג שגרירים עם נציגים מכל העדות בלבנון, אך מתקשה לאתר נציג שיעי.

בעקבות הזעם על חזבאללה בגין הצטרפותו למלחמה לצד איראן, ממשלת לבנון אימצה שורת החלטות דרמטיות כבר בימים הראשונים למערכה בלבנון, אך היא מתקשה מאוד ליישמן:

א. **איסור על פעילותו הצבאית של חזבאללה** - בתום ישיבת ממשלת לבנון ב-2 במארס הודיע ראש הממשלה סלאם כי הממשלה מתנגדת לכל פעילות צבאית או ביטחונית המתבצעת משטח לבנון שלא על ידי מוסדות המדינה הרשמיים, שהם האחראים הבלעדיים להחלטות בנושא מלחמה ושלווה וליישומן. המשמעות - איסור מוחלט על פעילותו הצבאית של חזבאללה, הנחשבת מעתה לבלתי חוקית והוא מחויב למסור את נשקו ולצמצם את פעילותו לתחום הפוליטי בלבד. על אמצעי התקשורת בלבנון נאסר להשתמש בביטויים "ההתנגדות" או "לוחמי ג'האד" ביחס לפעילי חזבאללה, והממשלה הנחתה את הצבא וגופי הביטחון למנוע שיגור רקטות או

כתב"מים לעבר ישראל ולפעול נגד הפרות של הנחייה זו. עם זאת, עד כה יישום החלטה זו הינו מוגבל ביותר. בתקשורת הלבנונית פורסם כי מפקד צבא לבנון הודיע מראש לממשלה שיתקשה לממש את המדיניות: בפועל נעצרו על ידי צל"ב פעילי חיזבאללה בודדים והם שוחררו במהרה על ידי המערכת המשפטית.

ב. **צמצום מעורבות איראן בלבנון** – ב-4 במארכ, לאחר שגורמי משמרות המהפכה הוזהרו על ידי ישראל כי תפעל נגדם אם לא ייצאו מלבנון, ממשלת לבנון החליטה לנקוט צעדים לצמצום הנוכחות האיראנית בשטח המדינה. במסגרת זו הוחלט לבטל את הפטור מוויזה לאזרחים איראנים שירצו להיכנס ללבנון ולדרוש מהם מראש אישור ביטחוני ואשרה (בפועל נמסר על אודות איסור כניסה למשלחת איראנית, שהגיעה במטוס מטורקיה בלי האישורים הנדרשים). משמעותיים יותר היו איסור על פעילות משמרות המהפכה בלבנון ודרישה כי יעזבו את המדינה, גם אם הם דיפלומטים איראניים. בפועל נמסר על עזיבת כ-150 איראנים בטיסה רוסית (על מנת להסתיר את נוכחות אנשי משמרות המהפכה, מאיראן נמסר כי הטיסה כללה דיפלומטים, נשים וילדים). מוערך כי בלבנון נותרו עדיין אנשי משמרות המהפכה, המסייעים לחזבאללה.

מבחינת ישראל - סבב מלחמה מול חזבאללה במקביל למלחמה באיראן אינו מצב אופטימלי, אך כניסת הארגון למלחמה שיחק לידיה. ישראל הייתה ערוכה לסבב נוסף בצפון על בסיס הבנה כי קצב השיקום של חזבאללה מהיר ומשמעותי יותר מהיקף הפגיעה בארגון על ידי צה"ל, ובנוסף עקב היעדר מאמץ אמיתי מצד צל"ב לממש את החלטת ממשלת לבנון לפרק אותו מנשקו. להודעת מפקד צל"ב בינואר 2026 כי כוחותיו נפרסו במרבית שטחי דרום לבנון עד הליטאני לא הייתה אחיזה במציאות: במערכה הנוכחית, חיזבאללה פועל גם ממרחב זה.

ישראל, הרואה לפנייה הזדמנות לפעול מול חזבאללה, מצהירה כי מטרת הלחימה בלבנון היא לפרק את חזבאללה מנשקו כדי להסיר את האיום הנשקף ממנו. על רקע המלחמה באיראן, הלחימה בגזרה הלבנונית הוגדרה "חזית משנית", אך מסתמן כי הלחימה בחיזבאללה תימשך גם בתום הלחימה מול איראן. בשלב זה, הלחימה בלבנון זוכה בלגיטימציה ציבורית בישראל, כולל מצד תושבי הצפון – הנפגעים העיקריים מהירי מלבנון. גם הממשל האמריקאי, המגלה עניין מוגבל בלבד במערכה נגד חיזבאללה, מזכה אותה בלגיטימציה. לכן, ניתן להעריך כי גם אם חזבאללה לא יפורק לחלוטין מנשקו, ככל שתימשך המערכה נגדו צפויות גריעה משמעותית ביכולותיו כמו גם פגיעה קשה במעמדו הפנימי וביכולתה של איראן לסייע לו. מכאן שהמשך המהלך הצבאי הישראלי נגד חזבאללה מתבקש, אך הוא אינו יכול לעמוד בפני עצמו **ויש למצות את נכונותה של ממשלת לבנון להתקדם למשא ומתן מדיני. לכן:**

א. **בלחימה מול חזבאללה** – יש להתמקד בפגיעה בארגון עצמו (יכולות, מנהיגות, פעילים צבאיים, ותשתיות), תוך הימנעות מפגיעה בתשתיות אזרחיות או בצל"ב כדי לא להחליש את ההנהגה הנוכחית בלבנון, החלשה גם כך, ולא לכרסם בלגיטימציה לישראל בלבנון ובזירה הבינלאומית.

ב. **ביחס לנוכחות צה"ל בלבנון** - יש להימנע מכיבוש שטח "מתגלגל", שקשה לסגת ממנו, ומהרוויית השטח בכוחות שחלקם אך ישמשו מטרה לפעולות גרילה של האויב. אין לייצר "רצועת ביטחון" עד לליטאני, ובוודאי לא להחזיק נוכחות שכזו לאורך זמן, אלא להסתפק בקו נוכחות צר בשטח לבנון לשימור עליונות טקטית מול חזבאללה. כן יש לקדם את רכיבי ההגנה על הישובים הישראליים לאורך הגבול (מכשול, נוכחות מוגברת של כוחות ואמצעים).

ג. **במישור המדיני** – יש להיענות בחיוב לפנייות להתקדם באפיק המדיני, בגיבוי ארצות הברית, במטרה לגבש הסכמה ביטחונית (לאו דווקא הסכם חתום והסכם מדיני) עם לבנון ובמעורבות הקהיליה הבינלאומית, שתקבע את הישגי צה"ל במלחמה. על הסכם זה לשמר את חופש הפעולה של צה"ל מול איומים מתפתחים; להכשיר את הקרקע לצעדים פנים-לבנוניים ובינלאומיים לפירוק חזבאללה כארגון צבאי; ולכלול דרישה לרפורמות בצל"ב ולחיזוקו כדי שיוכל ליישם את מדיניותה של ממשלת לבנון (ראו: פירוט בנייר המדיניות מה-10 במארכ 2026, "[צבא לבנון – האתגר לישראל נוכח הפער בין החזון למציאות](#)").

ד. **מול ההנהגה הלבנונית** - לצד גילוי הבנה לחולשתה והבעת רצון לתרום לחיזוקה, יש לדרוש כי תאמץ צעדים נחרצים יותר נגד חזבאללה (בכלל זאת, סגירת מוסדותיו הכלכליים והחברתיים העצמאיים של הארגון; הרחקת אנשיו מהממשלה, ממערכת המשפט, ומשליטה בתשתיות ובנמלי התעופה והים) – בנוסף למאמץ הצבאי להשלמת פירוקו מנשקו - כדי לערער את מעמדו ואחיזתו במוסדות המדינה.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט.